

Protokoll fört vid det sjuttionde sammanträdet med styrelsen för Stiftelsen för Strategisk Forskning den 17 juni 2005

Mötet genomfördes på stiftelsens kansli, World Trade Center, Stockholm.

Deltafande ledamöter

Lena Hjelm-Wallén, ordförande

Per Andersson, ej § 7

Lars Björck

Ulla Grönlund

Göran Johnson, t o m § 11 del

Håkan Lane, fr o m § 3

Lennart Låftman

Karin Markides

Eva Olsson

Tuula Teeri, fr o m § 4

Jan Uddenfeldt

Anmält förhinder

Carola Lemne

Birgit Norinder

Deltafare från kansliet

Staffan Normark, VD, t o m § 11, del

Björn Brandt, vice VD, sekreterare, ej § 7

Anders Sjölund, planeringschef, sekr § 7

Joakim Amorim

Karl-Olov Fentorp

Inger Florin

Kerstin Hagwall

Ingvar Isfeldt

Olof Lindgren, ej § 7

Henryk Wos

Adjungeringar

§ 4 Thomas Johannesson, Sture Forsén, Harry Frank, Ingvar Lindgren

§ 6 Rolf Skoglund

§ 1 Fastställande av dagordning

Den utsända dagordningen godkändes med tillägg av en punkt under övriga frågor.

§ 2 Val av justerare, föregående mötes protokoll, ev jäv

Jan Uddenfeldt utsågs att tillsammans med ordföranden justera protokollet.

Protokoll från styrelsens 69:e sammanträde hade sänts ut inför sammanträdet. Protokollet lades med godkännande till handlingarna.

§ 3 Anmälan av beslut fattade med stöd av delegation

En förteckning över beslut fattade med stöd av delegation hade bifogats kallelsen (bilaga 1).

§ 4 **Lägesrapport från beredningen av utlysningen av Strategiska Forskningscentra**

Styrelsen beslöt i juni 2003 att tentativt avsätta 600 milj kr till utlysning av strategiska forskningscentra över stiftelsens hela verksamhetsområde. Beredning pågår nu av de 53 ansökningar som beretts tillfälle ingå i det slutliga urvalet av 15 – 20 centra som beviljas stöd. Ordföranden i beredningskommittén Thomas Johannesson, ordföranden i forskningspanelen Sture Forsén, ordföranden i högskolepanelen Ingvar Lindgren och ordföranden i näringslivs- och samhällspanelen Harry Frank redovisade proceduren.

Styrelsen överlade med ordförandegruppen om erfarenheterna hittills och det fortsatta arbetet. Transparens i processen, klara strategiska kriterier samt tydliga motiveringar till beslut om avslag/stöd sågs som centrala element i arbetet. Styrelsen bör löpande ges möjlighet att följa arbetet under hösten och efter avslutat arbete få en slutrapport med erfarenheter och rekommendationer som underlag för den nödvändiga utvecklings- och läroprocessen från denna omfattande och unika utlysning.

§ 5 **Stiftelsens strategi. Handlingsplan för åtgärder 2005 - 2007**

De närmaste åren, 2005 - 2007 är i hög grad finansiellt svåra mellanår i svensk offentlig forskningsfinansiering. Huvuddelen av de förstärkningar som tillförs genom aktuell forskningsproposition avser åren efter 2007. Styrelsen diskuterade mot denna bakgrund stiftelsens strategi vid internatsammanträdet i april och uppdrog åt verkställande direktören och strategigruppen att i strategiarbetet återkomma med en handlingsplan för mer omedelbara åtgärder som en komplettering till det långsiktiga arbetet. Strategigruppen har därför, i enlighet med styrelsediskussionen, närmare utvecklat ett antal åtgärder som kan medverka till att svensk strategisk forskning framgångsrikt överbryggas åren 2005 - 2007. Åtgärderna innebär insatser som kan genomföras med kort ställtid.

Fyra satsningar inom en total ram av högst 400 milj kr diskuteras:

1. Utökning av programmet strategiska forskningscentra med 200 Mkr till 800 milj kr.
2. Förlängningsanslag inom materialvetenskap och IT-forskning med 120 Mkr. Vardera området tillförs 60 milj kr.
3. Tidigare beslutade 40 milj till Tillväxtprogram för svensk processindustri föreslås utökas med 20 milj kr till totalt 60 milj kr.
4. Program för yngre forskare tillförs ytterligare 60 milj kr.

Därutöver ges ett uppdrag till verkställande direktören att utreda en ny stödform ”Rekryteringsstöd till Strategic International Recruits”

Verkställande direktören presenterade förslaget med vissa tilläggsförslag till det utsända materialet, dels att det materialvetenskapliga programmet kompletteras med mikroelektronikprogrammet inom kiselområdet som också kan vara i behov av förlängningsinsatser, dels ett förändrat upplägg av programmet för yngre forskare som fokuseras mer mot den aktuella utlysningen för hemvändande postdoktorer.

Styrelsen diskuterade förslaget och fann verkställande direktörens förslag inklusive redovisade förändringar välmotiverade. Vad gäller utökningen av strategiska centra (pkt 1 ovan) bör beredningsgruppen redovisa en prioriterad lista som minst rangordnar förslagen upp till nivån 800 milj kr och gärna därutöver. Styrelsen förutsätter också i enlighet med § 4 ovan en stringent rapportering från beredningskommittén. Lennart Låftman anmälde att han för sin del inte biträdde förslaget i den del som avsåg en nivåhöjning av stiftelsens medelstilldelning. Håkan Lane biträdde inte förslaget om förlängningsanslag till vissa program (pkt 2 ovan).

Styrelsen *beslöt*

- att tentativt reservera medel för en utökning av ramen för strategiska forskningscentra med 200 milj kr till 800 milj kr. Slutligt beslut om eventuell utökning fattas i anslutning till beslutet om anslag,
- att uppdra till verkställande direktören att genomföra utlysning av förlängningsanslag inom materialvetenskap utökat med kiselprogrammet samt informationsteknik inom en ram av högst 60 milj kr för vardera området,

- att utöka den budgeterade ramen för tillväxtprogram för svensk processindustri med 20 milj kr till totalt 60 milj kr,
- att tentativt reservera 60 milj kr för insatser avseende yngre forskare och rekryteringsstöd, samt
- att uppdra till verkställande direktören att återkomma med detaljerade förslag avseende insatser för yngre forskare samt rekryteringsstöd till "Strategic International Recruits".

§ 6 Information om arbetet med nyttiggörande och kommersialisering i programkommittén för informationsteknik

Rolf Skoglund, ordförande i programkommittén för informationsteknik, informerade om pågående arbete kring nyttiggörande och kommersialisering av de ramanslag som stiftelsen beslutat om inom området. Sammanlagt utdelades år 2002 185 milj kr i anslag och härutöver avsattes fem milj kr för övergripande aktiviteter samt utveckling och kommersiell exploatering av resultaten. Kommittén har till verkställande direktören lämnat förslag till medelsdisposition för de reserverade medlen om fem milj kr, som innebär kommersialiseringsstöd för ett antal av de stödda programmen, bl a patenteringsåtgärder.

§ 7 Interaktiva Institutets uppgående i ny IT-institutsstruktur

Stiftelsen inrättade år 1998 Interaktiva Institutet (II) för att med forskning och konstnärlig verksamhet inom området IT och media utveckla kommunikationen mellan individer, grupper och organisationer. Institutet instiftades som aktiebolag och stiftelsen äger samtliga aktier. En uttalad ambition från institutets start var att stiftelsen skulle stödja verksamheten under en 10-årsperiod. Stiftelsen har anslagit 150 milj kr för verksamheten 1998 – 2003 och 60 milj kr för verksamheten 2004-2006. Stiftelsens styrelse beslöt den 14 december 2004, § 6 att uppdra åt verkställande direktören att inleda ett beredningsarbete med sikte på att avveckla stiftelsens ägarskap under för verksamheten godtagbara förhållanden.

Stiftelsen har i anslutning till de förändringar, som genomförts och är under genomförande i det svenska industriinstitutssystemet, förhandlat med IRECO, statens och KK-stiftelsens gemensamma ägarbolag för instituten, om en integration mellan II och de s k SITI-instituten under IRECO. Interaktiva Institutet föreslås som resultat av dessa förhandlingar inlemmas i Swedish Information & Communications Technology Institute, SWICT, som är under bildande. Ett utkast till aktieägaravtal innebärande försäljning av institutet hade bifogats kallelsen.

Styrelsen diskuterade och ställde sig bakom förhandlingsresultatet med följande noteringar. Återköpsklausul skall ej finnas i avtalet. De 50 milj kr som stiftelsen bidrar med för åren 2007 och 2008 skall avse forskning och en forskningsplan som omfattar aktuell tid skall presenteras för stiftelsen.

Styrelsen *beslöt*, under förutsättning att bildningen av det nya IT-institutet fullföljs på ett för stiftelsen godtagbart sätt, att bemyndiga verkställande direktören

- att sälja aktierna i Interaktiva Institutet AB till SITI AB,
- att besluta om bidrag till forskning vid det nya institutet motsvarande 50 milj kr utöver tidigare beslutade medel till Interaktiva Institutet för tiden intill 2008,
- att bevilja medel för ett ovillkorat aktieägartillskott till institutet om 7,5 milj kr att utbetalas i anslutning till beslut om överlåtelse, samt
- att vidta de åtgärder som i övrigt kan erfordras för överlåtelsen av institutet och för att stiftelsens intentioner som de uttrycks i verkställande direktörens PM fullföljs på ett framgångsrikt sätt.

Per Andersson, Björn Brandt och Olof Lindgren deltog inte i beslutet.

§ 8 Utlysning inom området Nano-X

Styrelsen beslöt vid sammanträde den 22 oktober 2004 att tillsätta en beredningsgrupp för att utarbeta ett förslag till utlysning av ett postdoktoralt program inom tillämpad nanovetenskap och nanoteknik. Förslaget innebär, i enlighet med styrelsens tidigare ställningstagande, att medel bör anslås för tentativt fyra ramanslag inom en total budget av 80 milj kr för fem års forskning. Med Nano-X menas att forskning inom nanoområdet knyts till och tillämpas inom annat område, med fokus på någon avsedd funktion. Sökande skall vara väl meriterade forskningsledare som sedan som konsortieledare skall ansvara för vidare distribution av medlen inom ett Nano-X- konsortium. Merparten av medlen skall användas till kompetensutveckling och forskning på postdoktoral nivå. Beredningsgruppen med professor Tord Claesson, Chalmers som ordförande har utarbetat ett förslag till utlysningstext och ansökningsformulär

Styrelsen diskuterade förslaget och fann att nyttjande- och kommersialiseringsaspekter i enlighet med stiftelsens strategiska uppdrag borde lyftas fram tydligare i utlysningsskriterierna.

Styrelsen *beslöt*

att utlysa programmet Nano-X enligt utsänt förslag (bilaga 2) med de ändringar som föranleddes av styrelsens diskussion.

§ 9 Utseende av ordförande i utredningsgrupp för strategiska forskningsbehov för processindustrin

Styrelsen beslöt vid aprilsammanträdet att bemyndiga verkställande direktören att inrätta en arbetsgrupp för att belysa behov och inriktning av stiftelsens stöd till forskning av stor betydelse för svensk processindustri. Verkställande direktören föreslår att Måns Collin, VD vid Nynäs AB utses till ordförande i arbetsgruppen.

Styrelsen *beslöt*

att utse Måns Collin till ordförande i utredningsgruppen för strategiska forskningsbehov för processindustrin.

§ 10 Utseende av ny revisor

Stiftelsens revisorskollegium innehåller utöver den auktoriserade revisorn och företrädare för Riksrevisionen två av styrelsen utsedda revisorer med uppgift att granska verksamheten vid sidan av den rena bokslutsrevisionen. Dessa är f n Gunnar Brodin, f d riksmarskalk och Anders Iacobæus, hovrättslagman. Iacobæus har anhållit om entledigande från uppdraget.

Efter samråd med Iacobæus föreslås till ny revisor chefsrådmannen Annika Sandström vid Kammarrätten i Stockholm. Sandström är född 1949 och också ledamot i Överklagandenämnden för Högskolan och Valprövningsnämnden.

Styrelsen *beslöt*

att utse Annika Sandström till revisor vid stiftelsen fr o m budgetåret 2005 och tills vidare.

§ 11 Information och meddelanden

Inkomna ärenden

Förteckning över inkomna ärenden, 2005-06-01 hade bifogats kallelsen.

Stiftelsens kapital

Stiftelsens totala förmögenhet den 31 maj 2005

9 197 milj kr

Beviljade ej utbetalda anslag vid årsskiftet 04/05	2 078 milj kr
Nya åtaganden under 2005	279 milj kr
Utbetalt under 2005 t o m 30 maj	268 milj kr.

Förvaltningsresultatet för årets fem första månader var 6,8 %, uttagen uppgick till 3,1 % och kapitalet ökade med 3,8 % sedan årsskiftet.

Programsamarbeten ISA m fl

Invest in Sweden Agency har tillsammans med en rad finansiärer planerat möjliga gemensamma forskningsinsatser inom olika aktuella forskningsområden. Stiftelsen har särskilt diskuterat deltagande inom områdena "Kroniska inflammationstillstånd" och "Visualisering, imaging". Verkställande direktören redovisade förslagen. Läkemedelsföretaget Wyatt – Lederle har vidare anmält intresse för att medverka i en forskningssatsning kring kroniska inflammationstillstånd, vilket skulle leda till en betydligt större samlad insats.

Forskning kring lärande och minne

Professor Peter Gärdenfors, Lunds universitet, har tidigare genomfört en seminarierie kring området forskning kring lärande på stiftelsens med fler finansiärens uppdrag. Materialet har dokumenterats i en rapport (kan rekvireras från kansliet) och ett förslag till en gemensam forskningssatsning från flera finansiärer föreligger. En samlad satsning av 60 milj kr har diskuterats varav stiftelsen ev skulle bidra med 10 milj kr. Styrelsen diskuterade förslaget och fann, dels att en enskild satsning av detta slag bör bedömas mot bakgrund av resultatet av pågående strategiarbete, dels att området ligger i eller eventuellt utanför vad som är stiftelsens stadgeenliga ansvarsområde. Verkställande direktören bör belysa frågeställningarna ytterligare och återkomma med sin bedömning vid septembersammanträdet.

Aktuell pressbevakning

Ett antal pressklipp som berör stiftelsens verksamhet hade bifogats kallelsen.

Yttrande över EU:s sjunde ramprogram

Verkställande direktören har avgivit remissyttrande till regeringen med anledning av EU – kommissionens förslag till sjunde ramprogram (bilaga 3).

Ansökningar inom programmet "Ingvar Carlsson Award"

Ansökningstiden gick ut den 9 juni. Sammanlagt 103 ansökningar har inkommit med en stor andel från det livsvetenskapliga området. Anledningen till det låga relativa antalet ansökningar från t ex materialvetenskap, IT, produktion och mikroelektronik bör undersökas närmare inför kommande utlysningar.

Skrivelser från prof B. Johansson och prof. John Ågren m fl, KTH

Stiftelsens svar på vid föregående sammanträde anmälda inkomna skrivelser hade bifogats kallelsen.

§ 12 Lägesrapport från styrelsens ad hoc grupp för strategifrågor

Per Andersson, ordförande i styrelsens arbetsgrupp för den strategiska planeringen, redovisade den hittills genomförda verksamheten som sammanställts i det arbetsdokument som bifogats kallelsen. I det fortsatta arbetet kommer kompletteringar och preciseringar att göras och synpunkter från styrelsens övriga ledamöter är välkomna. Ordföranden påminde om behovet av att återkomma till genusperspektivet mot bakgrund av tidigare diskuterade insatser. Andra punkter som nämndes värda att utveckla vidare var forskarutbildningen, precisering av vad som bör väljas bort i strategin, tydligare motiveringar för insatser och insatsformer samt det internationella samarbetet.

§ 13 Ansökan från Staffan Normark

Stiftelsens verkställande direktör professor Staffan Normark har informerat styrelsen om att han från och med 2006 önskar återgå till sin forskning på heltid och ansöker i anslutning här till om ett "nystartsanslag" för att återetablera en egen forskargrupp.

Styrelsen har i anslutning till den tidigare diskussionen föreslagit att ansökan utformas analogt med vad som tillämpades vid hanteringen av stiftelsens tidigare särskilda anslag för att få ledande svenska forskare att fortsätta sitt arbete i Sverige trots anbud från andra länder.

Normark har mot denna bakgrund ingivit en ansökan om stöd med 10 milj kr för fyra års forskningsverksamhet. Ansökan har sänts till tre internationella sakkunniga för yttrande. Urvalet av sakkunniga har skett i samråd med styrelseledamoten Lars Björck. Samtliga internationella utvärderare ger ansökan mycket hög bedömning (excellent) och ser budgeten som realistisk. Vice verkställande direktören föreslår att ansökan beviljas för tre år med ett sammanlagt belopp av sex milj kr.

Styrelsen *beslöt*

att bevilja ett anslag om sex milj kr till Staffan Normark för perioden 2006 - 2008.

Vid behandlingen av denna fråga deltog endast styrelsens ledamöter och vice verkställande direktören.

§ 14 Stiftelsens VD-befattning

Ordföranden redovisade beredningsläget i den rekryteringsgrupp styrelsen tillsatt för rekryteringen av ny verkställande direktör. Vid anmälningstidens utgång hade 39 intresseanmälningar inkommit till kansliet och till dessa namn kommer ett antal personer som nominerats via rekryteringsgruppens ledamöter. Rekryteringsgruppen sammanträdde den 3 juni för att sammanställa och komplettera bilden över aktuella kandidater. Intervjuer med ett antal sökande kommer att genomföras senare i juni.

Vid behandlingen av denna fråga deltog endast styrelsens ledamöter och vice verkställande direktören.

§ 15 Övriga frågor

Ny programdirektör för stiftelsens strategiska forskningscentrum i växters utvecklingsbiologi

Göran Sandberg, centrumledare för stiftelsens strategiska forskningscentrum i växters utvecklingsbiologi vid Sveriges Lantbruksuniversitet och Umeå universitet har utnämnts till rektor vid Umeå Universitet. En lämplig ersättare finns men stiftelsen behöver verifiera att förslaget är väl förankrat i den lokala organisationen.

Styrelsen *beslöt*

att delegera till verkställande direktören att företräda stiftelsen vid valet av ny centrumledare för stiftelsens strategiska forskningscentrum i växters utvecklingsbiologi i Umeå.

Björn Brandt
sekreterare

Anders Sjölund
sekreterare § 7

Jan Uddenfeldt
vald justerare

Lena Hjelm-Wallén
ordförande